

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

15 Ad quem pertinent fructus medij temporis, quando venditionis
contractus dissoluitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

foro externo pronuntiare. Vtrum autem tale pactum in fauorem emptoris sit licitum in sensibus, dicemus cap. 2. dubit. 10.

120
In fauorem utriusque.
Dico Tertio, Si hoc pactum appositum sit contractui venditionis in fauorem utriusque, ita vt in potestate venditoris sit redimere, & emptoris reuendere quando voluerit; tunc res debet minoris vendi quam per se valeat; pluris tamen, quam si cum pacto redimendi in fauorem solius venditoris venderetur. Itaque si res per se valeret 100. cum pacto autem in fauorem solius venditoris 80. dum apponitur pactum in fauorem utriusque, valebit forte 88. vel 90. prout prudens arbitrabitur circumstantijs consideratis. Ita docet Medina quæst. vltima, de vsura.

Limitatio. Notandum Primò, Hæc omnia intelligenda esse seposito interesse ementis & vendentis. nam si emens incurtat interesse ratione emptionis, poterit minus dare pro re, & pacisci vt non redimatur, nisi post certum tempus, vt interim ex fructibus faciat lucri iacturam. item vt venditor teneatur eodem pretio redimere.

121
An detur actio in rem ex hoc pacto.
Notandum Secundo, Et si probabile sit, ex pacto de retrovendendo dari venditori actionem in rem; ac proinde posse eam vindicari vbicumque reperta fuerit; (quod tenet Couarr. lib. 3. var. c. 8. n. 2 & 3.) tamen contrarium videri verius, nempe venditori solum in factum seu in personam actionem competere. vnde si emptor domum, quam ei cum tali pacto vendidisti, vendat tertio, & tradat; tu non poteris domum illam tertio eripere, sed tantum agere contra eum qui vendidit, vt dandum tibi inde proueniens faciat. Ita tenet Alexander, Iason, Curtius, & alij apud Couarr. & Gomez. c. 2. n. 29. & Molin. disp. 374. ratio est; quia illud pactum non habet maiorem vim, nec tribuit maius ius, quam simplex venditio; atqui simplex venditio absq; traditione non tribuit ius in rem, sed solum in personam, vt patet ex c. 3. dub. 3. ergo neq; illud pactum, sed de hoc plura infra dub. 19.

Notandum Tertio, Quando venditor redimit rem olim à se venditam, reseruat iure redimendi, non teneri alterum, è cuius manibus redimit, de euictione, sicut venditor in venditione. quia redemptio non est emptio, neque contractus alius, sed distractus, seu prioris contractus solutio. fit enim vt primi contractus, quo ipse vendidit cum tali pacto. vnde nec requirit consensum alterius, sed eo inuito fieri potest; nec debetur vectigal venditionibus impositum.

DUBITATIO XV.

Ad quem pertinent fructus medijs temporis, quando venditionis contractus dissoluitur.

122
Quinque modis soluitur.
Suppono, contractum posse dissolui quinque modis; de quibus vide multa apud Gomezium to. 2. q. 2. n. 21. & seqq. Primò, Per nouum pactum, vt si postquam absolute est initus, interposito iusto intervallo temporis, pœniteat, & mutuo consensu contrahentium rescindatur. & tunc est noua venditio & emptio, siue fiat eodem pretio, siue diuerso. hoc casu omnes fructus, quos res protulit eo tempore quo perseveratum est in contractu, pertinent ad primum emptorem; iuxta ea quæ dicta

sunt dubit. 13. quia ad eum pertinuit periculum rei. Nec refert, etiam si contractus dissoluatur remedio legis 2. C. de rescindenda venditione; nimirum quòd venditor receptus fuerit vltra dimidium iusti pretij, & emptor nolit pretium supplere, sed malit dissoluere contractum: quia fructus percipiendi, & etiam pendentes, secundum æstimationem, quam rescissionis tempore habent, ad emptorem pertinent, vt docet Gomezius supra num. 24. ratio est; quia et si iustum pretium nõ dederit, emptio tamen valida fuit, & sufficiens ad dominium, secuta traditione, transferendum; & ita percepit fructus ex re sua; & qui adhuc ex re illa pendent, ad ipsum pertinet. Confirmatur, quia nullam iniuriam fecit venditori, quòd rem possederit, & fructus ex illa perceperit; sed quia iustum pretium non dedit. vnde in foro conscientiarum solum tenetur quanti intererat venditoris, supplementum illud pretij ab initio fuisse solum. vnde si bona fide actum est, nihil debet.

Secundo, Ex vi pacti retrovenditionis, in prima venditione appositum; quo euentu si eodem pretio res debet redimi, quo vendita fuit, omnes fructus, qui à tempore venditionis vsq; ad tempus redemptionis producti sunt, secundum valorem, quem tunc habent, ad emptorem pertinent; vt docet Couarr. l. 1. var. c. 15. n. 6. & 7. cum multis alijs DD. nisi aliter conuentum tacite vel expresse fuerit. Secundum valorem autem, quem acquirunt post tempus retrovenditionis, aut postquam emptor cepit esse in mora, nolendo rem redimi; pertinent ad priorem venditorem, cui res debet restitui. Si verò diuerso pretio fieri debet redemptio, nempe pretio tunc currente, fructus omnes pendentes pertinent ad primum venditorem, qui rem redimit, sicut in alijs venditionibus. ratio est; quia hic est nouus contractus emptionis & venditionis, & ita reuenditor potest pretium augere, ratione fructuum pendentium; ibi verò non est nouus contractus, sed tantum solutio prioris contractus; vnde non potest pretium augere, nec exigere fructuum compensationem: atqui contra æquitatem est, vt cogatur rem cum suis fructibus restituere, si illam sine fructibus accepit. vide Couarruiam supra, & Molinam disput. 374.

Tertio, Ex pacto legis commissoria. Dicitur autem venditio resoluta ex pacto legis commissoria, quando res alicui est vendita ea lege, vt nisi intra certum tempus pretium eius soluat, res sit inempta, & contractus irritus; & postea emptor intra illud tempus non soluit. tunc enim ipso facto contractus est nullus; si tamen venditor velit: quia in eius fauorem appositum fuit. vnde hæc conditio subintelligitur; vt aperte colligitur ex L. 2. & 3. 7. de lege commissoria. In hoc casu, si hoc pactum conceptum fuit verbis directis, (id est, quibus significetur vt contractus ab initio censetur irritus, vel res inempta) omnes fructus pertinent ad venditorem. ratio est; quia et si venditio fuit pura, seu absoluta, non conditionalis, & per eam translatum fuerit dominium in emptorem, si res ei tradita fuerit: (vt docet Gomezius tom. 2. c. 2. n. 30. & Couarr. lib. 3. var. c. 8. n. 1.) tamen ex vi pacti ita dissoluitur, ac si numquam fuisset; ac proinde omnes fructus sunt restituendi. quamuis enim venditio non fuerit pendens ab aliqua conditione; tamen effectus venditionis, id est, dominium rei & fructuum, translatum in

123
Si resoluitur ex pacto retrovenditionis.

124
Si ex pacto legis commissoria.

in emptorem ita fuit pendens, vt conditione non impleta penitus euaneſcat ac ſi numquam fuiſſet: irritatio enim retrotrahitur ad tempus contractus. Si verò hoc pactum conceptum fuit verbis obliquis ſeu indirectis; (id eſt, quibus ſignificatur contractum eſſe reſcindendum in poſterum, vel rem redituram ad venditorem) tunc fructus medi j temporis pertinent ad emptorem. ratio eſt; quia tunc irritatio contractus non cenſetur retrotrahi vſque ad tempus celebrationis, ſed fieri ſolum in poſterum: ac proinde fructus prioris temporis manent apud emptorem. In his tamen non tam formula verborum inſpicienda, (quæ ſæpè ambigua eſt) quàm mens contrahentium; ſi in foro conſcientiæ agatur.

125 Si ex pacto additionis in diem. dicitur autem venditio ex pacto additionis in diem reſolui, quando res alicui eſt vendita ea lege, vt ſi intra certum tempus, (v.g. intra menſem vel annum) alius meliorem conditionem obrulerit, res ſit inempta; & interim alius meliorem conditionem aſſert, offerendo maius pretiũ, vel commodiorem ſolutionem, vel minori cum onere; vt explicat Couarr. ſuprà. & patet ex L. 1. & 4. de additione in diem. In hoc caſu idem dicendum, quod in tertio; nam eadem vtriuſque eſt ratio, vt oſtendit d. loco Couarruias.

126 Aduertendum eſt autem Primò, In vtroque caſu, ſi pactum conceptum ſit verbis directis, dominium redire ad venditorem, etiam antequam res ei ab emptore reddita fuerit. Si autem verbis obliquis, non redire ante traditionem: iuxta communem ſententiam DD. quamuis probabile ſit, in quarto caſu dominium redire ante traditionem, etiamſi verbis obliquis pactum fuerit conceptum, vt docet Couarruias ſuprà.

127 Secũdò, In neutro caſu debet veſtigal ex venditione ſolui conſuetum, ſi pactum verbis directis in initium fuit. ratio eſt, quia ex vi pacti ita diſſoluitur, ac ſi numquam fuiſſet. retrotrahitur enim irritatio ad tempus contractus. Nec refert, quod venditio fuit abſoluta, non conditionalis; quia dominium, & omne ius acquiſitum ex illa venditione, fuit quali conditionatum, & dependens ex euentu futuro. ſi autem conceptum fuit verbis obliquis, debetur; quia tunc non retrotrahitur irritatio, ſed ſolum valet in poſterum. vnde venditio vim habuit abſolutam vſque ad tempus, quo incipit eſſe irritum. ac proinde ex ea eſt ius acquiſitum Principi, ſicut ex venditione, qua reſoluitur per pactum de reuocando. vide Gomezium c. 2. n. 31. vbi hanc rem clarè & fuſè proſequitur.

128 Quintò, Si venditio ſit conditionalis, & conditio impleta non fuerit: tunc enim venditio eſt irrita. In hoc caſu, fructus omnes ante conditionem impletam percepti, pertinent ad venditorem. Nec refert, quòd res tradita fuerit, & pretium ſolutum; quia venditio non fuit perfectã, (nam eius perfectio & impletio pendebat à conditione) ac proinde traditio illa nullam vim habuit ad transferendum abſolutum dominium rei vel fructuum in emptorem. Dico abſolutum, quia tranſferat aliquale dominium & ius in re, vt colligitur ex L. Sub conditione, de ſolutionibus; & notant ibidem DD. cum Bartolo; ſed illud pendet omnino ab euentu conditionis, eaque non eueniente euaneſcit, quali ab initio non fuiſſet.

Si tamen emptor ex ſolutione pretij pateretur

iaſturam lucri, poſſet eius æſtimationem ab initio deducere in pactum, vt ſi conditio impleta non fuerit, ei fiat compenſatio. Si verò conditio impleta fuerit, tunc omnes iſti fructus pertinent ad emptorem, ſicut & res ipſa. ratio eſt, quia ea eſt natura contractus conditionalis, vt impleta conditione, eius vis retrotrahatur ad tempus contractus; quali tunc purè celebratus fuiſſet, & quali conditio tunc fuiſſet præſens, vt ſuprà dubit. 1. dictum eſt. & docet Gomezius tom. 2. cap. 2. num. 30. ex multis Iuribus, & fuſiùs cap. 11. num. 30. niſi ſit conditio poteſtaria, (vt aiunt Iuriſperiti) id eſt, cuius tota impletio eſt in poteſtate eius cui imponitur. hæc enim non retrotrahit contractum, vt ibidem docet Gomezius. quod intellige, niſi alia ſit mens contrahentium, quaè maxime in foro conſcientiæ ſpectanda.

DUBITATIO XVI.

Utrum venditiones & emptiones reciproca eiusdem rei diuerſo pretio, quas Hiſpani vocant Baratas & Moharras, ſint licita:

Exemplum ſit, Perit quis 100. aureos mutuos mercator non vult mutuare, ſed paratus eſt vedere illi merces creditò, ſummo pretio, v.g. 105. vel 106. aureis, vt eas vendat pecunia numerata cui voluerit: ille emptas offert mercatori, qui eaſdem emit vel potiùs redimit pecunia numerata, ſed minoris, pretio nimirum medio vel infimo; v.g. 100. aureis, & ille manet debitor 105.

Quidam DD. exiſtimant id eſſe iniuſtum, & palliatam vſuram, quando idè redimit, qui vendidit. Sed verius eſt non eſſe iniuſtum, etiamſi redimat ipſe venditor, modò intra limites iuſti pretij conſiſtat; ita vt quando vendit creditò, non excedat pretium rigorofum, & quando redimit numeratò, non deſcendat infra iuſtum infimum; ita Nauarrus 23. n. 91. & Petrus Nauarra lib. 3. c. 2. num. 170. & alij recentiores. Ratio eſt; quia & venditio prima iuſta eſt, cum fiat iuſto pretio, quamuis ſummo; & ſecunda etiam eſt iuſta, qua eadem merces reuenduntur. Nec refert, quòd hæc reuenditio fiat pretio infimo; tum quia pretium infimum etiam eſt iuſtum, præſertim in numerata pecunia; tum quia merces, quaè à venditore ingeruntur, vileſcunt. Nec etiam refert, quòd idem ſit emptor, qui antè erat venditor; quia ſi alius quiuis poterat illo pretio emere, cur non ille qui vendidit? Imò beneficium alteri in hoc præſtari videtur, dum ille liberatur à quaerendis aliis emptoribus & ſumptibus in proximas faciendis. non tamen poteſt illum ad hoc cogere, ſed debet omnino liberum relinquere.

Aduerte tamen, hunc modum contrahendi ſæpè non carere culpa in mercatore, qui ex compoſito ita vendit, vt pretio infimo redimat. nam Primò peccare poteſt contra charitatem; vt ſi cogat miſerum aliquem hominem emere merces, quibus non eget, magno illius diſpendio; cum poſſit illi facile, & abſq; ſuo incommodo mutuũ dare. Secundò peccare poteſt præbendo malum exemplum; nam contractus ille habet ſpeciem mali, & ſuſpicionem vſuræ. Tertio, ſeipſum & ſuos inſamando. non tamen tenetur ad reſtitutionem (vt

Bb 2 inquit